

eiga at byrja av nýggjum við m.a. at effektivisera fiskivinnuna og te. er m.a. at sleppa okkum av við yvirkapacitetin og heldur fáa meira burtur úr tí, sum lóndandi vinna fæst burtur úr.

Síðani eiga vit at gera fløgur í aðrar vinnur. Vit mugu vera meira opin og ikki vera bangin fyri at taka móti góðum ráðum. Vit eiga eisini at hyggja meira út um landoddarnar og fáa vit so leiðarar, sum hava drúgvur royndir í útlandinum, so vil tað sjálfandi vera tað besta.

-Vit skulu so heldur ikki bera ótta fyri øðrum tjóðum. Heldur eiga vit at taka upp eitt fílkiligt samarbeiði eitt nú við norðmenn og íslendingar á tí stóra marknaðinum.

-Men hvat er so mest umráðandi at gera at fáa eitt sunt og gott vinnulív aftur í Føroyum?

-At vit fyri tað fyrsta koma korrupsiónini og kunstigu kappingini til lívs. Vit mugu koma burtur frá vina- og kenningspolitikkinum og vit mugu til at kappast út frá veruligum umstøðum. Vit mugu tosa meira saman, byggja millum og eisini byggja millum, heldur enn at kappast sínámillum hvør móti øðrum.

Richard Mortensen heldur tað eisini vera av týdningi, at tað í politisku skipanini finst ein ella onnur inforamtiónsskipan, sum kann koma við ávaringum í góðari tíð um altjóða reimingar, soleiðis at vit ikki aftur fáa ein slíkan hvøkk, sum vit finga hesaferð.

Síðani haldi eg tað er av stórum týdningi, at tey fólk, sum hava fingið sær útbúgving í útlandinum og sum koma heim aftur at arbeiða, at tey fara til arbeiðis við tí hugburði, at tað eru tey, sum skulu gera nakarð fyri Føroya og ikki øvugt. Higartil hevur talan verið alt ov nógv um ein kuvøsumentalitet í Føroyum, har virðingin fyri pengum hevur verið so sum so, og tað hevur verið hugsað ov nógv um bara at fáa sína fæstu løn eina ferð um mánaðin.

Richard Mortensen heldur tað eisini vera av týdningi, at føroyingar nú gera sær greitt, hvørji útbúgvin fólk samfelagið fer at hava mest brúk fyri í framtíðini og í hesum sambandi heldur hann tað hevði verið gott, um føroyingar eisini fóru í onnur lond at útbúga seg sum t.d. til USA, Onglands, Týsklands fyri bert at nevna nøkur. Tað hevði kunnað givið føroyska samfelagnum nýggjar og týðandi impulsir.

Richard Mortensen utanfyri nýggja skrivstovubygningin við Íróttarparkina í Keypmannahavn, har hann og 200 onnur starvast

Ikki kúra og stúra

Richard Mortensen er millum teirra, sum heldur, at vit -umframt at læra av gjørdum mistøkum - eiga at hyggja framfyrir og taka av nýggjum avbjóðingum. Tað ber ikki til bara og sita og kúra yvir fortíðina og stúra um framtíðina. Tað, sum er farið, er farið. Vit skulu nú til at samarbeiða og finna fram til, hvørji nýggj øki vit skulu gera fløgur í í framtíðini og sum fara at geva nakarð av sær til landið og fólk við her býr.

Richard Mortensen tekur undir við teimum, sum siga, at vit heldur enn bara at framleiða blokk eiga at leggja okkum eftir at góðska fiskin meira. Men tað tekur tíð at byggja hetta upp. Hann heldur fyri, at ein av vansom hevur verið, at alt ov nógvir sannleikar eru vörnir dikteraðir føroyingum og góðtíknir uttan víðari. Hetta m.a. tí at vit hava verið ein alt ov afturlatin tjóð. Vit áttu at havt verið meira opin mótegis umheiminum og ikki verið bangnir fyri at tikið upp samarbeiði við aðrar.

-Flestu fyrteikurnar eg arbeiði saman við, arbeiða saman við kappingameytinum við eitt nú granskingsrættanum. Í Føroyum hava vit ístaðin fyri stongt okkum inni sum í eini skel, og júst eru tað summir "sannleikar", sum eru góðtíknir sum verandi lóg. Og har kemur so eisini spurningurin um blokk og nú forelding inn í myndina. Alt ov leingi hevur blokkframleiðslan verið settur sum ein av hesum sannleikum. Latíð okkum vóna, at tíðin, tá vit lokaðu okkum inni og ikki vildu síggja í eyguni, hvat hendi rúndan um okkum, er farin.

Richard Mortensen hevur eisini nógvir tankar um eina komandi oljuvinnu. Hann var við á oljuráðstevnu í Havn herfyri, og tá hittu vit hann og tosaðu um møguleikar ol. í eini oljuvinnu. Lesið um tað í næstu viku.

Aftursvar til Hergeir Nielsen

Í Fjórtaða nr. 58 hevur Hergeir Nielsen, lógtingsmaður og nývaldur sjúkráhusstýrislimur fyri Suðuroyar Sjúkrahús, nakrar spurningar til mín.

Fyrst skal sigast til hansara rós, at spurningarnir, nýggju í tali, eru sera konstantir, og vil eg royna at svara á sama hátt, so vilt tað er gjørligt.

1. Hvørjar politiskar kreftir dríva landsstýrismannin í heilsuáttum til at nerta við sjúkráhusskipanina?

Svar: Tað eru mínar egnu politisku kreftir, sum dríva meg. Í tí løtu ein politikari, sum er valdur til at sita við ábyrgd, ikki torir at nerta við eina skipan, sum hann veit, kann fáast til at virka betur, eigur sami politikari at leggja frá sær.

2. Hvi verður farið til Danmarkar at seta danskir embætismenn, fóðdar og uppvaksnar í Danmark, at ráðgeva føroyingum í føroysku heilsuáttum?

Svar: Heilsuáttur er felagsmál. Føroyska heilsuverkið er undirlagt efulrit frá donskum heilsuáttum.

Starvsfólkið innan heilsuverkið er næstan alt útbúið í Danmark ella sambært líknandi útbúgvingum.

Men hetta vóru ikki beinleiðis orsøkir. Talan var eisini um eitt tilbøð frá danska heilsuáttaráðharranum.

Hvøðsorsøkin var ein roynd at fáa eina frágreiðing, sum ikki skuldi verða skírd fyri at vera ósaklig, ókvalifiserað ella lokalpolitiskt liað.

3. Hvi sigur landsstýrismannin, at danska nevndin er glíðin í sínum seingri, tá ið hon ikki er tað?

Svar: Arbeiðssetningurin var m.a. at tey trý sjúkráhusini skuldu varðveita við eina læknaframskrá, og tað var tað, sum varðveitt varð. Eg haldi ikki, at kommunulæknar, við allari virðing fyri teirra arbeiði, at teir koma undir heitið at vera ein forsvarlig manning, tá ið talan er um sjúkráhusarbeiði. Tað var heldur ikki tað, sum landsstýrið legði á týðningin av arbeiðssetninginum.

Model A (næstan all frágreiðingin) mælir frá virðingum og sjúkráhuslæknum á teimum smáu sjúkráhusunum, men bert brúk av kommunulæknum til sokallaðu prehospitalviðgerðina. Tískil meti eg nevndina vera glíðna í arbeiðssetninginum.

4. Var tað bara talan um inkompetansu, tá landsstýr-

ismaðurin kunngjórði, at hann fór at fylgja nevndarálitinum, sum ikki var útkomandi?

Svar: Landsstýrismannin var tó ikki so inkompetentur, at hann segði, at hann slaviskt fór at fylgja álitinum stav fyri stav. Eg havi sagt, at politiska myndugleikanum tørvaði eitt umboð til tess at fremja ein framtíðar heilsupolitikk við. Við tí fortreyt, at arbeiðssetningurin varð fylgdur, vildi eg uttan iva kunnað tikið undir við til málinum. Men vísan til svarð til spurning try, er hetta ikki møgult.

5. Hvi verða júst teir føroysku embætismenninir við teimum kendasta miðsavnandi áhugamálinum settir at ráðgeva teimum fremmandu embætismennunum?

Svar: Til tess at útvega nevndini neyðugar upplýsingar og annars sum serkønur á økinum valdi landsstýrið sjúkráhusstjóran í nevndina. Eitt annað val hevði vælt saktans verið lóg.

Hin seinni embætismaðurin, landsstýrið valdi, var deildarstjórnin í Tinganesi. Hesin hevði fortreytir fyri at kenna landsstýrisins endamál við frágreiðingini og er annars eisini tann embætismaðurin, sum hevur samskift við donsku heilsuáttumleikarnar, tá ið tað er neyðugt.

6. Hvi verða júst teir føroysku embætismenninir, kommunu- og sjúkráhuslæknarnir í Suðuroy og Norðoyggjum, við tí staðkendasta serkunnleikanum, krógvaðir fyri nevndini hjá landsstýrismanninum?

Svar: Nevndin fekk tey fólk í talu, sum nevndin ynskti.

7. Hvi er ovasti embætismaðurin í føroyska heilsuverkinum, landslæknin, ikki spurður til ráðs?

Svar: Landslæknin var á fundi við limir í ráðgevingarálitinum. Hetta eftir ynski frá dønnum.

avtaluni, ikki verða gjørdar við staði í álitinum frá »Ráðgevingsskipanin vedrørende sundhedsvæsenet på Færøerne«, soleiðis sum skotið varð upp í danska uppskotinum til avtalu.

9. Hvat í allari víðu verð fær landsstýrismannin til at trúgva, at hann her á landi fær nakra undirteki til at avtaka sjúkráhusstýrini og at leggja stýrini undir triumvirati Eidesgaard, Joensen og Weihe?

Svar: Landsstýrismannin er ikki partur av nøkrum triumvirati, hvørki hesum, nevnt verður, ella nøkrum øðrum.

Eg havi alment boðað frá, at eg haldi tað vera rætt bert at hava eitt stýri. Grundgevingin fyri hesi upplatan minari greiddi eg m.a. Hergeir Nielsen frá á felagsstýrisfundinum 18. november 1993. Men landsstýrismannin kann ikki fremja hesa áttan, tað kann bert ein meiriluti á lógtingi.

Í stubbanum við síðuna av spurninginum endar Hergeir Nielsen við at spyrja, hvønn politikk og royndi at reka á hesum øki.

Uppgáa mín í høvuðsheitum er, at vit fáa tað optimala útnyttis av játtanini, soleiðis at hvør króna, sum brúkt verður, kemur skattgjalddararum frægaft til nyttu, soleiðis at hesum verða tryggjað eitt heilsuverk og eitt sjúkráhusverk á einum forsvarligum kvalitativum staði.

Somuleiðis eri eg sinnaður at reka ein politikk, sum miðar imóti at bygnaðurin innan sjúkráhusverkið verður broyttur, soleiðis at avgerðir kunnu ábyrgdast. Við øðrum orðum, at ábyrgd og avgerðarrættur verða savnað.

Tað er somuleiðis mitt mál, at føroyski borgarin fær innlit og vitan um, hvørjar tæknastur honum verða veittar, tá ið hann hevur tær fyri neyðini.

Jóannes Eidesgaard
landsstýrismannur

NINTENDO
(uttan spæl)

895,-

FØROYA TELDUBÚÐ
Dr. Jakobsensgata 16
Tlf. 16010